

Nr 50.

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående eftergift i vissa fall från bestämmelserna i 19 § första stycket lagen om arbetarskydd, dels ock en i ämnet väckt motion.

Genom en den 21 maj 1948 dagtecknad proposition, nr 267, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

L a g

angående eftergift i vissa fall från bestämmelserna i 19 § första stycket lagen om arbetarskydd.

Härigenom förordnas som följer.

Där så finnes påkallat till följd av rådande utomordentliga förhållanden på arbetsmarknaden, må Konungen beträffande visst företag eller viss rörelse meddela eftergift från bestämmelserna i 19 § första stycket¹ lagen den 29 juni 1912 (nr 206) om arbetarskydd utöver vad enligt samma lag är medgivet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1948 och gäller till och med den 30 juni 1949. Eftergift, som meddelats med stöd av lagen, må ej äga tillämpning längre än lagen äger giltighet.

I samband med propositionen har utskottet till behandling förehaft en i anledning av densamma väckt motion, nr 583 inom andra kammaren av herr *Dahlgren* och fru *Linderot*.

I motionen hemställles, »att riksdagen måtte besluta avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 267».

Beträffande de skäl, som utöver vad nedan anföres återopats till stöd för det genom propositionen framlagda lagförslaget, ävensom i fråga om de skäl, som motionärerna återopat till stöd för sitt yrkande, får utskottet hänvisa till propositionen och motionen.

¹ Senaste lydelse se SFS 1931: 288, jfr 1931: 290.

Angående gällande bestämmelser om kvinnors nattarbete samt tidigare undantagslagstiftning härutinnan får utskottet hänvisa till den på s. 3 och 4 i propositionen lämnade redogörelsen.

Som ett led i strävandena att förbättra arbetskraftssituationen framför allt för järnindustriens del har genom propositionen framlagts förslag till en provisorisk undantagslagstiftning av innehåll att, där till följd av rådande utomordentliga förhållanden så finnes påkallat, Konungen beträffande visst företag eller viss rörelse skall äga meddela eftergift från bestämmelserna i 19 § första stycket lagen om arbetarskydd utöver vad enligt samma lag är medgivet. Genom den föreslagna lagstiftningen har möjlighet lämnats öppen att giva dispens för användande av kvinnlig arbetskraft i skiftarbete även nattetid. Föredragande departementschefen, statsrådet Möller, har förutsatt, att dispensgivningen huvudsakligen skall begagnas för att möjliggöra kvinnors användande i tvåskiftarbete och att dispens icke skall lämnas för anlitande av kvinnlig arbetskraft i treskiftarbete eller eljest till mera regelbundet nattarbete. 1906 års Bernkonvention angående kvinnors nattarbete har av departementschefen icke ansetts innefatta något hinder för den ifrågasatta lagstiftningens genomförande med hänsyn till att denna endast är av provisorisk karaktär och betingad av de exceptionella krisförhållandena på arbetsmarknaden.

Utskottet. Skiftarbete är ofta förenat med stora olägenheter för de däri sysselsatta arbetarna och kan till följd av att arbetet i betydande utsträckning utföres nattetid medföra allvarliga vådor för dem såväl ur hälsosynpunkt som i andra hänseenden. Skiftarbetets användning bör därför i görligaste mån begränsas. Det sagda gäller givetvis i särskilt hög grad kvinnors utnyttjande i skiftarbete.

Med hänsyn till den rådande bristen på arbetskraft och till angelägenheten av att produktionen ökas vill utskottet emellertid icke motsätta sig den föreslagna lagstiftningen, vilken lämnar möjlighet för Kungl. Maj:t att meddela eftergift från i lagen om arbetarskydd stadgat förbud mot kvinnors användande i nattarbete. Utskottets betänkligheter mot den föreslagna lagen ha i någon mån minskats genom att dispens enligt förslaget endast kan lämnas för visst företag eller viss rörelse och genom att lagens giltighetstid bestämts till blott ett år. Utskottet har tagit fasta på föredragande departementschefens uttalande, att dispensgivningen icke bör utnyttjas för att medgiva kvinnors användande i treskiftarbete, och utgår ifrån att Kungl. Maj:t vid dispensgivningen kommer att beakta, att möjlighet i vissa fall kan finnas att genom omläggning av skiftgången eller eljest ändra arbetsförhållandena så, att de allmänna bestämmelserna om kvinnors nattarbete kunna efterlevas.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte med avslag å motionen II: 583 antaga det genom förevarande proposition framlagda förslaget till lag angående eftergift i vissa fall från bestämmelserna i 19 § första stycket lagen om arbetarskydd.

Stockholm den 17 juni 1948.

På andra lagutskottets vägnar:

DAVID NORMAN.

Vid ärendets behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar Norman, Forslund, Hage, Wistrand, Löfvander, Sten och Björkman;

från andra kammaren: herrar Olovson i Västerås, Hellbacken, fru Johansson i Norrköping, herr Carlsson i Bakeröd, fru Ewerlöf*, herrar Lundberg, Andersson i Alfreðshem och fru Sandström*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av fru *Johansson* i Norrköping.
